



«مشهد روی ریل توسعه»

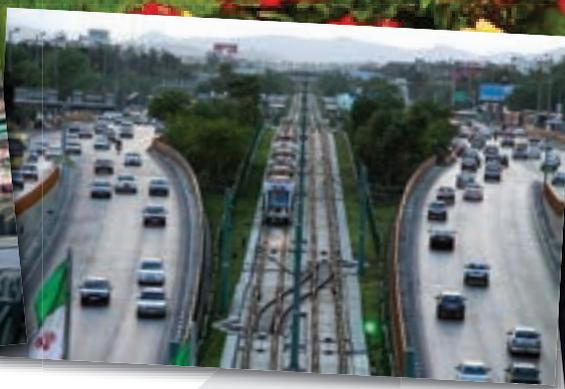


ویژه نامه پانزدهمین سالگرد بهره برداری قطار شهری مشهد  
به سفارش شرکت بهره برداری قطار شهری مشهد  
شنبه | ۲ اسفند ۱۴۰۴



# ۱۵ سال اعتماد شهروندان و زائران؛ قطار شهری، انتخاب اول حمل و نقل

روایت خدمت رسانی حمل و نقل پاک در مشهد



محمدرضا قلندر شریف، شهردار مشهد مقدس:

**مترو مشهد؛ ۱۵ سال  
حرکت بر ریل خدمت  
به زائر و مجاور**



حسن موحدیان، رئیس شورای اسلامی شهر مشهد:

**قطار شهری مشهد؛ پیشران  
توسعه پایدار در کلان شهر زیارتی**



داوود همتیان، مدیرعامل شرکت بهره برداری قطار شهری مشهد:  
**ارتقای ایمنی و افزایش پایداری ناوگان**



محمد رضا قلندر شریف، شهردار مشهد مقدس:

## مترو مشهد؛ ۱۵ سال حرکت بر ریل خدمت به زائر و مجاور

سیستم حمل و نقل ریلی را فراهم می‌سازد. بد بهی است اجرای پروژه های مترو، مستلزم سرمایه‌گذاری های چند هزار میلیارد تومانی است. با این حال، مدیریت شهری مشهد این هزینه هارانه صرفا مخارج عمرانی، بلکه سرمایه‌گذاری بلندمدت در سلامت، رفاه و آینده شهری می‌داند. در شهری که سالانه پذیرای ده‌ها میلیون زائر است، توسعه حمل و نقل عمومی پاک و کارآمد ضرورتی اجتناب‌ناپذیر و بخشی از رسالت خدمت‌رسانی به زائران رضوی محسوب می‌شود. امروز مشهد مقدس به درستی به عنوان جهان شهر برکت و کرامت شناخته می‌شود و توسعه مترو، بخش جدایی‌ناپذیر از مسیر تحقق این جایگاه است. قطار شهری مشهد فقط وسیله جابه‌جایی نیست، بلکه بستری برای آرامش زائر، احترام به کرامت شهروند و تجلی مدیریت شهری مسئولیت‌پذیر است. در پانزدهمین سال بهره‌برداری از قطار شهری مشهد، از تلاش همه مهندسان، متخصصان، کارگران، مدیران و مجموعه همکاران پرتلاش در قطار شهری قدردانی می‌کنم و امیدوارم با تداوم این مسیر، شاهد تکمیل هرچه سریع‌تر خطوط در دست اجرا و گسترش شبکه ریلی در خدمت مردم و زائران بارگاه منور رضوی باشیم.

زیارتی مشهد، اهمیتی دوچندان می‌یابد. در دوره ششم مدیریت شهری مشهد مقدس، توسعه مترو به عنوان محور اصلی سیاست‌های حمل و نقل عمومی با جدیت دنبال شده است. در این دوره، دو قطار شهری به طور کامل تکمیل و بهره‌برداری شد و هم‌زمان، فاز نخست خط سه به طول شش کیلومتر به بهره‌برداری آزمایشی رسید. این خط که به عنوان نخستین خط ریلی زیارت کشور شناخته می‌شود، پایانه مسافربری امام رضا (ع)، فرودگاه بین‌المللی شهید هاشمی‌نژاد و راه آهن را به حرم مطهر رضوی متصل می‌کند و نقش مهمی در تسهیل سفر زائران داخلی و خارجی دارد. فاز نخست خط سه در حال حاضر آماده افتتاح رسمی بوده و در انتظار مراسم بهره‌برداری با حضور رئیس‌جمهور محترم است. در ادامه مسیر توسعه، فاز دوم خط سه از میدان فردوسی تا میدان شهدا در دستور کار قرار دارد و عملیات اجرایی آن در حال پیگیری است. همچنین حفاری تونل باقی‌مانده خط سه و تونل خط چهار قطار شهری مشهد به صورت هم‌زمان ادامه دارد. خط چهار، به عنوان یکی از پروژه‌های مهم و راهبردی، نقش مکمل شبکه موجود را ایفا خواهد کرد و دسترسی مناطق جدید شهری به

پانزده سال پیش، در اسفندماه ۱۳۸۹، بهره‌برداری از قطار شهری مشهد مقدس آغاز شد؛ اقدامی زیربنایی که نقطه عطفی در توسعه حمل و نقل عمومی این کلان‌شهر زیارتی به شمار می‌آید. امروز، در پانزدهمین سال فعالیت مترو مشهد، این شبکه ریلی به یکی از مؤثرترین ارکان جابه‌جایی شهری و زیارتی تبدیل شده و نقشی تعیین‌کننده در ارتقای کیفیت زندگی شهروندان و تسهیل حضور میلیون‌ها زائر بارگاه منور حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام ایفا می‌کند. بر اساس آمارهای رسمی، از آغاز بهره‌برداری تا کنون، بیش از ۷۲۵ میلیون سفر با خطوط قطار شهری مشهد انجام شده است؛ آمار قابل توجهی که بیانگر اعتماد عمومی و کارآمدی این سامانه حمل و نقل پاک است. مترو مشهد امروز سهم قابل توجهی در کاهش ترافیک، کاهش مصرف سوخت، کنترل آلودگی هوا و افزایش ایمنی سفرهای درون‌شهری دارد؛ موضوعی که با توجه به شرایط خاص جمعیتی و



حسن موحدیان، رئیس شورای اسلامی شهر مشهد:

## قطار شهری مشهد؛ پیش‌شان توسعه پایدار در کلان‌شهر زیارتی



منتهی به حرم مطهر رضوی، قطار شهری را به یکی از ابزارهای کلیدی تسهیل زیارت و صیانت از کرامت زائران تبدیل کرده است. از منظر زیست‌محیطی، قطار شهری مشهد یکی از راهکارهای مؤثر برای کاهش آلودگی هوا، مصرف سوخت‌های فسیلی و هزینه‌های پنهان ترافیک شهری به شمار می‌رود. هر سفر ریلی، جایگزین ده‌ها سفر خودروبی است و این موضوع، تأثیر مستقیمی بر سلامت عمومی، کاهش استهلاک زیرساخت‌های شهری و ارتقای کیفیت زندگی شهروندان دارد. فراتر از کارکردهای فنی، مترو مشهد نماد نگاه آینده‌نگر مدیریت شهری و سرمایه‌گذاری بلندمدت برای نسل‌های آینده است. توسعه خطوط، افزایش ظرفیت ناوگان و ارتقای کیفیت بهره‌برداری از قطار شهری، نه تنها یک پروژه عمرانی، بلکه مسیری راهبردی برای حرکت مشهد به سوی شهری پاک، ایمن، هوشمند و شایسته جایگاه ملی و بین‌المللی آن محسوب می‌شود.

قطار شهری مشهد امروز فقط یک سامانه حمل و نقل عمومی نیست، بلکه به عنوان پیش‌شان توسعه پایدار، عدالت فضایی و سامان‌دهی ترافیک شهری نقش آفرینی می‌کند. مشهد به عنوان بزرگ‌ترین کلان‌شهر زیارتی جهان تشیع و دومین شهر پرجمعیت کشور، با چالش‌های پیچیده‌ای در حوزه جابه‌جایی شهروندان و زائران روبه‌روست؛ چالش‌هایی که پاسخ به آن‌ها بدون توسعه حمل و نقل ریلی شهری ممکن نخواهد بود. شبکه قطار شهری مشهد با فراهم‌سازی سفری ایمن، سریع، منظم و قابل‌انکاسهم، مؤثری در کاهش وابستگی به خودروی شخصی و روان‌سازی ترافیک معابر اصلی شهر داشته است. این نقش به‌ویژه در ایام اوج سفرهای زیارتی، زمانی که شهر میزبان میلیون‌ها زائر از سراسر کشور و جهان است، اهمیتی دوچندان می‌یابد. اتصال بخش‌های مختلف شهر به محورهای

مجید نژاد حسین، رئیس کمیسیون عمران، حمل و نقل و ترافیک شورای اسلامی شهر مشهد:

## قطار شهری مشهد روی ریل توسعه و نوسازی

ذخیره در حال خدمت‌رسانی است که به طور متوسط حدود پنجاه واگن آن در سرویس روزانه قرار دارند. با این حال، برای کاهش سرفاصله حرکت قطارها و پاسخگویی بهتر به مسافران، تأمین شصت واگن جدید ضروری است. در همین راستا، در دوره ششم شورای اسلامی شهر، قراردادی به ارزش ۱۰ همت با شرکت مپنا منعقد شده است تا شصت واگن جدید طی فرایندی سه‌ساله به ناوگان اضافه شود. پیش‌بینی می‌شود با پرداخت پیش‌پرداخت پروژه، حدود پانزده واگن به صورت کامل از چین وارد شود و مابقی واگن‌ها در ایران تولید و بهره‌برداری شوند. از دیگر اقدامات مهم، اختصاص اعتباری حدود ۵۰۰ میلیارد تومان برای تعویض ریل‌های خط یک است. این اقدام که در مراحل نهایی قرار دارد، موجب کاهش صدای حرکت قطارها، افزایش ایمنی و بهبود کیفیت سفر شهروندان خواهد شد.

قطار شهری مشهد، به عنوان یکی از زیرساخت‌های مهم حمل و نقل عمومی این کلان‌شهر، نقش مؤثری در کاهش ترافیک، آلودگی هوا و ارتقای کیفیت زندگی شهروندان و زائران ایفا می‌کند. با توجه به جمعیت پرشمار شهر و حضور میلیونی زائران در طول سال، توسعه و بهره‌برداری اصولی از شبکه مترو، ضرورتی راهبردی در مدیریت شهری به شمار می‌رود. در دوره ششم مدیریت شهری و هم‌زمان با افزایش استقبال شهروندان از خطوط مترو، اقدامات مؤثری با هدف افزایش رضایتمندی، ارتقای ایمنی و بهبود کیفیت خدمات انجام شده است. مدیریت بهره‌برداری قطار شهری مشهد بر سه اصل ایمنی، نظم در سرویس‌دهی و رضایت شهروندان استوار بوده و با برنامه‌ریزی دقیق حرکت قطارها و نگهداری پیشگیرانه ناوگان، پایداری خدمات تضمین شده است. اکنون خط یک قطار شهری مشهد با شصت واگن فعال و



پوریامحمدیان، معاون عمران  
حمل و نقل و ترافیک:

## ریل تارضوان



نگاه فراتر از کارکرد صرف حمل و نقل در توسعه مترو است. توجه به زیبایی، نظم و شأن فضاها، ایستگاه‌ها، بخشی از رویکرد مدیریت شهری در تکریم شهروند و زائر است. در کنار این ویژگی‌ها، متروی مشهد به عنوان یکی از سامانه‌های ارزان قطار شهری کشور، نقش مؤثری در تحقق عدالت اجتماعی و دسترسی برابر ایفا می‌کند. سیاست‌گذاری تعرفه‌ای با رویکرد حمایتی، امکان استفاده گسترده اقشار مختلف جامعه از این زیرساخت حیاتی را فراهم کرده و مترو را به انتخاب نخست شهروندان و زائران برای سفرهای درون شهری بدل ساخته است. از منظر راهبردی، توسعه مترو در مشهد پاسخی ضروری به چالش‌های کلان شهری از جمله رشد جمعیت، افزایش سفرهای درون شهری، آلودگی هوا و محدودیت ظرفیت معابر سطحی است. قطار شهری به عنوان ستون فقرات حمل و نقل عمومی، نقشی تعیین‌کننده در کاهش وابستگی به خودروی شخصی، بهینه‌سازی مصرف انرژی و حرکت به سوی شهری پایدار، انسان محور و زیست پذیر دارد. بی‌تردید، آینده مشهد الرضا<sup>ع</sup> در گرو تقویت زیرساخت‌هایی است که هم‌زمان پاسخگوی نیازهای شهروندان و شأن زائران باشد. مترو، در این مسیر، نه فقط یک پروژه عمرانی، بلکه نماد نگاه آینده‌نگر، مسئولانه و خدمت محور مدیریت شهری به مقوله زیارت و زندگی شهری است.

کلان شهر مشهد الرضا<sup>ع</sup>، به عنوان پایتخت معنوی ایران و یکی از مقاصد مهم زیارتی جهان اسلام، سالانه میزبان میلیون‌ها زائر از داخل و خارج کشور است. چنین جایگاهی، ضرورت برخورداری از زیرساخت‌های حمل و نقل عمومی کارآمد، ایمن و در تراز این شهر بین‌المللی را دوجندان می‌سازد. در این میان، قطار شهری مشهد نه تنها یک سامانه جابه‌جایی درون شهری، بلکه بخشی جدایی‌ناپذیر از منظومه «زیارت آسان، ایمن و ارزان» محسوب می‌شود. متروی مشهد با اتصال مستقیم به حرم مطهر حضرت علی بن موسی الرضا<sup>ع</sup>، نقشی بی‌بدیل در تسهیل دسترسی زائران ایفا می‌کند. این اتصال، نمادی روشن از هم‌نشینی هوشمندانه زیرساخت‌های مدرن شهری با هویت معنوی شهر است؛ پیوندی که موجب کاهش تردد خودروهای شخصی در محدوده‌های پیرامونی حرم، افزایش ایمنی، کاهش آلودگی هوا و ارتقای کیفیت تجربه زیارت شده است. زائر امروز می‌تواند با آرامش، نظم و کمترین هزینه، از نقاط مختلف شهر و حتی مبادی ورودی، خود را به قلب معنوی مشهد برساند. از منظر فنی و کالبدی، شبکه قطار شهری مشهد از جمله نمونه‌های شاخص کشور به شمار می‌رود. خط یک متروی مشهد، با برخورداری از طراحی معماری مطلوب، کیفیت بصری کم‌نظیر و هماهنگی با بافت شهری، در زمره زیباترین خطوط ریلی شهری ایران قرار دارد و نشان دهنده

مجتبی زمانیان و حیدی، رئیس  
هیئت مدیره شرکت بهره‌برداری  
قطار شهری مشهد:

## مترو؛ قراردادی نانوشته با آینده شهر



با تأکید بر نقش مترو در بهبود کیفیت زندگی شهری، تصریح کرد: مترو توانسته است در این سال‌ها سهم درخور توجهی در کاهش ترافیک، صرفه‌جویی در زمان سفر و کاهش آلودگی هوا ایفا کند و به یکی از ارکان اصلی جابه‌جایی شهروندان و زائران تبدیل شود.

زمانیان و حیدی در ادامه ابراز امیدواری کرد که با تداوم توسعه خطوط و تکمیل شبکه ریلی شهری، در آینده‌ای نه‌چندان دور شاهد بهره‌برداری کامل از همه خطوط مترو باشیم و افزود: باید مترو را نه فقط به عنوان یک وسیله حمل و نقل، بلکه به عنوان قراردادی نانوشته میان خود و آینده شهر بدانیم؛ قراردادی برای شهری پاک‌تر، منظم‌تر و انسانی‌تر. وی در پایان، ضمن قدردانی از تلاش‌های کارکنان و متخصصان این مجموعه، بر ضرورت حفظ و تقویت فرهنگ استفاده از حمل و نقل عمومی به عنوان سرمایه‌ای اجتماعی برای نسل‌های آینده تأکید کرد.

به مناسبت سالروز آغاز بهره‌برداری متروی مشهد، رئیس هیئت مدیره کنونی و مدیرعامل سابق شرکت بهره‌برداری قطار شهری مشهد (۱۴۰۱ تا ۱۴۰۲)، باگرامیداشت دوم اسفند، سالروز آغاز بهره‌برداری مترو، این روز را نقطه عطفی در شکل‌گیری فرهنگ نوین حمل و نقل شهری در مشهد توصیف کرد.

مجتبی زمانیان و حیدی با اشاره به دوم اسفند ۱۳۸۹، زمان آغاز رسمی بهره‌برداری از متروی مشهد، اظهار کرد: آن روز، فقط افتتاح یک پروژه عمرانی را جشن نگرفتیم، بلکه شاهد تولد یک فرهنگ شهری بودیم؛ فرهنگی که به ما می‌آموزد هوای شهر را مهربان‌تر و زمان را ارزشمندتر کنیم. وی افزود: مترو از همان ابتدا فقط یک سامانه حمل و نقل نبود، بلکه نمادی از مسئولیت‌پذیری جمعی در قبال آینده شهر بود. ریل‌هایی که امروز زیر پای قطارها دیده می‌شود، در حقیقت امتداد فکر، دقت و وجدان مهندسان و نیز حاصل تلاش و کوشش کارگران و کارمندان است که با تعهد، این زیرساخت حیاتی را به ثمر رساندند. رئیس هیئت مدیره شرکت بهره‌برداری قطار شهری مشهد،

تولیدکنندگان داخلی و مراکز علمی فراهم شده است. توسعه شبکه مترو نیز با بهره‌برداری از پروژه‌های جدید ادامه یافته است. ایستگاه فکوری در خط دو به بهره‌برداری رسید و فاز اول خط سه شامل سه ایستگاه میدان شهدا، باب‌الجواد<sup>ع</sup> و پایانه افتتاح شد. افزون بر این، سکوی دوم این فاز وارد مدار بهره‌برداری شد که تأثیر مستقیمی در افزایش ظرفیت خدمات رسانی و بهبود سطح سرویس دهی دارد. در بخش ساختار سازمانی، بازنگری متناسب با آغاز بهره‌برداری از خط سه انجام شد. اصلاح قرارداد‌های نگهداری و تعمیرات (نت) و قرارداد‌های حجمی به صرفه‌جویی درخور توجهی منجر شد؛ به طوری که ۴۵ میلیارد تومان در قرارداد نت ناوگان، ۱۲ میلیارد تومان در قرارداد راهبری قطار، ۷ میلیارد تومان در قرارداد نت خطوط ریلی و انبیه مسیرو ۱۹ میلیارد تومان در قرارداد نت انبیه ایستگاه‌ها و ساختمان‌ها صرفه‌جویی حاصل شد. توجه به سرمایه انسانی به عنوان یکی از ارکان توسعه پایدار مترو، بخش دیگری از اقدامات امسال را تشکیل می‌دهد. عقد قرارداد‌های سه و پنج ساله با کارکنان، ارتقای ۲۰۶ نفر به سطح کارشناسی و توسعه زیرساخت‌های رفاهی و ورزشی، از جمله راه‌اندازی سالن ورزشی سرپوشیده در دیپوی شرق و احداث مجموعه زمین‌های ورزشی در دیپوی غرب خط یک، در راستای افزایش انگیزه و رضایتمندی کارکنان اجرا شده است. در مجموع، متروی مشهد در پانزدهمین سال بهره‌برداری خود با رویکردی مبتنی بر ایمنی، بهره‌وری، توسعه ناوگان و تقویت منابع مالی، مسیر رشد و تعالی را با جدیت دنبال می‌کند و در تلاش است نقش مؤثرتری در ارتقای کیفیت زندگی شهروندان ایفا کند.

در سال جاری، تمرکز اصلی حوزه فنی شرکت بهره‌برداری قطار شهری مشهد بر ارتقای ایمنی و افزایش پایداری ناوگان قرار داشته است. در همین راستا، اورهال بوژی‌های ناوگان خط دو با اعتباری بیش از ۲۸۰ میلیارد تومان انجام شد؛ اقدامی که نقش مؤثری در افزایش ضریب اطمینان، کاهش استهلاک تجهیزات و بهبود عملکرد ناوگان ایفا می‌کند. همچنین تأمین هندریل پله‌برقی‌های خطوط یک و دو برای یک دوره دو ساله اجرایی شد تا سطح ایمنی ایستگاه‌ها و رفاه مسافران ارتقا یابد. توسعه ناوگان ریلی به عنوان یکی از اولویت‌های راهبردی شرکت، با جدیت دنبال شده است. در این زمینه، قرارداد خرید شصت دستگاه واگن برای خط یک به ارزش ۹۰۳ همت منعقد شد که گامی اساسی در افزایش ظرفیت جابه‌جایی مسافر به شمار می‌رود. علاوه بر این، تفاهم‌نامه خرید تجهیزات و لوازم یدکی با قرارگاه خاتم به ارزش ۵ همت به امضا رسید و قرارداد خرید تجهیزات با شرکت پترو عمران به ارزش ۵۵۰ میلیارد تومان نهایی شد. پیگیری عقد قرارداد خرید ریل یوپی‌اس و دیگر تجهیزات ضروری با بانک شهر به ارزش ۵۰۰ میلیارد تومان نیز در دستور کار قرار دارد.

در حوزه درآمدی، اقدامات مؤثری برای تقویت منابع مالی پایدار انجام شده است. بهره‌برداری از غرفه‌های تجاری ایستگاه‌های مفتوح و اندشت موجب افزایش درآمدهای شرکت شده و هم‌زمان، مطالبات سنواتی از سازمان میادین به مبلغ ۹۰۳ میلیارد تومان و از سازمان همیاری‌ها به مبلغ ۵ میلیارد تومان وصول شده است. همچنین با افتتاح نمایشگاه ساخت داخل و دفتر ارتباط صنعت با دانشگاه در ایستگاه اندشت، زمینه تعامل مؤثرتر با

داوود همتیان، مدیرعامل شرکت  
بهره‌برداری قطار شهری مشهد:

## ارتقای ایمنی و افزایش پایداری ناوگان

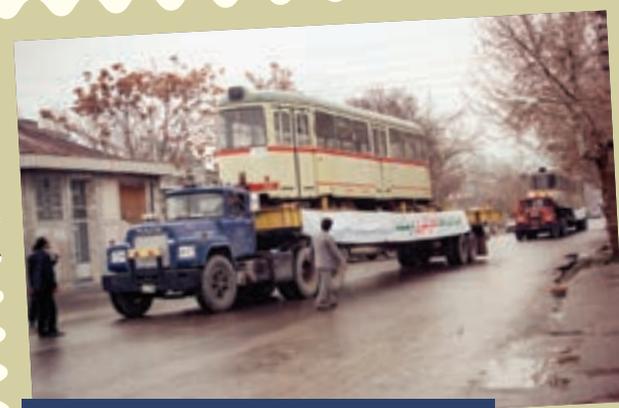




زیرگذر عابر پیاده پارک ملت



ورود اولین واگن های خط دو قطار شهری به اسکله شهید رجایی بندر عباس - سال ۱۳۹۵



ورود اولین محموله واگن های قطار شهری - سال ۱۳۷۶



رونمایی از شبیه ساز ناو و تجهیزات



بارش برف بولوار وکیل آباد خط یک قطار شهری - سال ۱۳۹۱



واگن پرستو خط یک قطار شهری - سال ۱۳۸۹



ورود اولین محموله واگن های قطار شهری - سال ۱۳۷۶



ایستگاه الندشت خط دو

منبع: مرکز اسناد تاریخ و توسعه شهری شهرداری مشهد

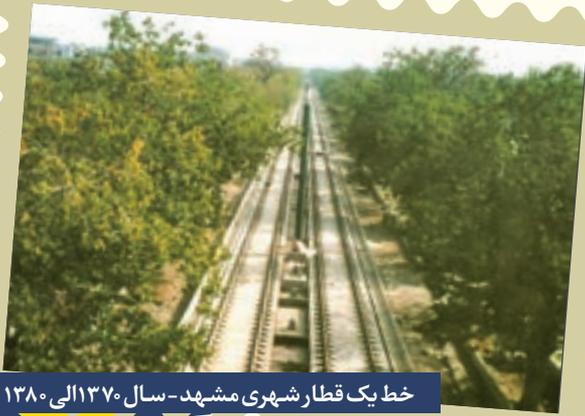
برخی از دستاوردهای کلیدی شرکت بهره برداری قطار شهری مشهد

بیش از ۶۰۴ میلیون نفر		جابه جایی مسافر از ابتدای بهره برداری تا پایان شهریور ۱۴۰۴
بدون سانحه مسافری		بهره برداری ایمن از خطوط ۱ و ۲ قطار شهری مشهد
بیش از ۳۹ دستگاه و ۲۷۰ قطعه		مهندسی معکوس، طراحی و ساخت داخل و تجهیز با استفاده از توان نیروهای داخلی

تدوین راهبرد، سیاست ها و برنامه های استراتژیک



## آلبوم خاطرات



خط یک قطار شهری مشهد - سال ۱۳۷۰ الی ۱۳۸۰



بولوار وکیل آباد - سال ۱۳۷۰ الی ۱۳۸۰



سال ۱۳۷۵



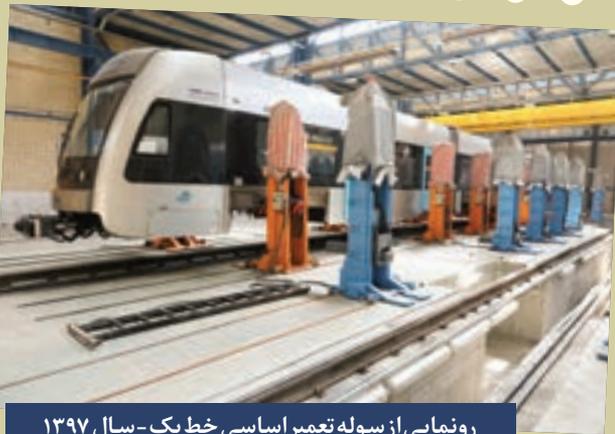
آغاز به کار خطوط قطار شهری مشهد پس از دوران کرونا - سال ۱۳۹۹



مانور برخورد فرد با قطار شهری - سال ۱۴۰۰



برای خط یک قطار شهری مشهد بومی - سال ۱۳۹۶



رونمایی از سوله تعمیر اساسی خط یک - سال ۱۳۹۷



بولوار ملک آباد - سال ۱۳۶۰ الی ۱۳۷۰

## قیمت بلیت مترو کلان شهرهای ایران سال ۱۴۰۴

قیمت بلیت (ریال)		اطلاعات بهره برداری			
تک سفره	اعتباری	تعداد ایستگاه فعال	کیلومتر در حال بهره برداری	تعداد خط	کلان شهر
۷۰,۰۰۰ ریال	۴۱,۲۵۰ ریال	۱۶۰	۲۹۶	۷	تهران
۵۰,۰۰۰ ریال	۴۴,۰۰۰ ریال	۱۸	۱۷,۲	۱	تبریز
۷۰,۰۰۰ ریال	۵۶,۰۰۰ ریال	۲۰	۲۰,۲	۱	اصفهان
۵۶,۰۰۰ ریال	۴۰,۰۰۰ ریال	۲۶	۳۲,۵	۲	شیراز
۳۰,۰۰۰ ریال	۲۰,۰۰۰ ریال	۴۰	۴۴,۳	۳	مشهد

بر اساس آخرین اطلاعات بهره برداری، وضعیت خطوط و قیمت بلیت مترو در کلان شهرهای کشور

## مهندس موسی سالارپور معاون بهره‌برداری شرکت بهره‌برداری قطار شهری مشهد:

# مترو مشهد، ستون فقرات حمل و نقل درون شهری مشهد



مهم‌ترین چالش فعلی، کمبود ناوگان به ویژه در خط یک است. برای پاسخگویی مناسب به تقاضای سفر، این خط به حدود ۱۲۰ واگن نیاز دارد که در همین راستا قراردادی برای تأمین ۶۰ واگن جدید منعقد شده و در صورت تأمین مالی، می‌تواند نقش مؤثری در افزایش بهره‌وری، نظم حرکت قطارها و ارتقای کیفیت خدمات در خطوط یک و دو داشته باشد.

از نظر فناوری، مترو مشهد از پیشرفته‌ترین سیستم‌های دنیا بهره می‌برد. کنترل حرکت قطارها از طریق سامانه سیگنالینگ مبتنی بر نرم‌افزار انجام می‌شود که ایمنی را افزایش می‌دهد و احتمال بروز سوانح را به حداقل می‌رساند. همچنین سامانه اطلاع‌رسانی مسافران (PIS) زمان حرکت و مسیر قطارها را به صورت دقیق در ایستگاه‌ها اعلام می‌کند.

مترو مشهد روزانه حدود ۱۶ ساعت بهره‌برداری دارد و در ساعات غیرخداختی، عملیات نگهداری و تعمیرات انجام می‌شود. در مناسبت‌های خاص مانند شب‌های قدر و ایام نوروز، سابقه بهره‌برداری ۲۴ ساعته نیز وجود داشته است. در نهایت، مترو به عنوان سامانه حمل و نقل پاک، نقش مؤثری در کاهش ترافیک، آلودگی هوا، مصرف سوخت، و تصادفات شهری ایفا کرده و به بهبود کیفیت زندگی شهری کمک شایانی کرده است.

طی پانزده سال گذشته، شرکت بهره‌برداری مترو مشهد نقش مهمی در ارتقای حمل و نقل درون شهری ایفا کرده است. مهم‌ترین دستاورد این مجموعه، فراهم‌سازی امکان انجام سفرهای شهری ایمن، سریع، دقیق، سالم و اقتصادی و ایجاد ارتباط مؤثر میان مناطق مختلف شهر و مرکز آن بوده است. مترو مشهد با ارائه خدمات قابل‌انکاب و با کیفیت در حوزه حمل و نقل عمومی، توانسته است جایگاه ویژه‌ای در میان شهروندان و زائران به دست آورد و هم‌زمان با توسعه شبکه ریلی، هماهنگی مناسبی با سایر سامانه‌های حمل و نقل شهری به ویژه اتوبوس‌رانی ایجاد کند.

در حال حاضر، شبکه مترو مشهد دارای حدود ۴۰ ایستگاه فعال و نزدیک به ۴۴ کیلومتر مسیر در حال بهره‌برداری است. از ابتدای راه‌اندازی تا کنون، بیش از ۶۰۰ میلیون جابه‌جایی مسافر در خطوط مختلف انجام شده که سهم خط یک حدود ۴۹۵ میلیون نفر و خط دو بیش از ۱۰۹ میلیون نفر بوده است. این در حالی است که در سال‌های ابتدایی بهره‌برداری (حدود سال ۱۳۸۹)، میزان جابه‌جایی ماهانه کمتر از ۱۰ میلیون نفر بود و در حال حاضر به نزدیک ۱۰۰ میلیون نفر جابه‌جایی سالانه رسیده است؛ آماري که نشان‌دهنده رشد چشمگیر اعتماد عمومی به مترو است. با وجود این دستاوردها، چالش‌هایی نیز وجود دارد.

## مهندس مسعود باقرزاده یزدی، معاون فنی شرکت بهره‌برداری قطار شهری مشهد:

# متروی مشهد در مسیر خودکفایی و ارتقای کیفیت خدمات فنی



ساخت برخی از تجهیزات تست و عیب‌یابی تخصصی نیز در دستور کار است.

ما از سیستم‌های نگهداری و تعمیرات مبتنی بر شرایط و پیش‌بینانه به جای روش‌های صرفاً دوره‌ای یا پس از خرابی، استفاده می‌کنیم. با نصب حسگرهای مختلف بر روی قطعات حیاتی و تحلیل داده‌های آن‌ها، می‌توانیم سلامت تجهیزات را پیش‌بینی کنیم و قبل از وقوع خرابی، برای تعمیر آن برنامه‌ریزی کنیم.

همچنین، سیستم یکپارچه نرم‌افزار مدیریت نگهداری و تعمیرات (CMMS) را توسعه و اجرا کرده‌ایم. این سیستم کلیه درخواست‌های تعمیرات، تاریخچه تعمیرات هر قطعه، موجودی انبار قطعات یدکی و برنامه‌های زمان‌بندی شده را به صورت متمرکز مدیریت می‌کند. این امر منجر به افزایش بهره‌وری، کاهش هزینه‌های عملیاتی و تصمیم‌گیری مبتنی بر داده شده است. علاوه بر این، آموزش مستمر و ارتقای مهارت‌های نیروی انسانی با برگزاری دوره‌های تخصصی داخلی و خارجی، از ارکان دیگر بهینه‌سازی فرایندهای ماست. نوسازی تدریجی ناوگان و سیستم‌های یک‌ایم الزام است. به عنوان مثال، برنامه ارتقای سیستم کنترل قطار (ATC) و سیگنالینگ در برخی از خطوط در حال مطالعه و اجرا است که موجب افزایش ظرفیت خط و ایمنی بیشتر خواهد شد.

مهم‌ترین مأموریت ما، تضمین امنیت، قابلیت اطمینان و پایداری در بهره‌برداری از ناوگان و تمامی سیستم‌های جانبی مترو است. این امر از طریق نگهداری و تعمیرات پیشگیرانه، اصلاحی و نوسازی محقق می‌شود. حوزه فنی متروی مشهد به صورت یکپارچه و زنجیره‌ای، مسئولیت نگهداری از واگن‌ها، سیستم‌های علائم و کنترل قطار (سیگنالینگ و ATC)، سیستم تأمین برق ناوگان، ریل و زیرسازي، تونل‌ها، پست‌های برق و... را بر عهده دارد. هدف نهایی، ارائه خدمات مطمئن و بدون وقفه به شهروندان و زائران محترم است.

بومی‌سازی قطعات و تجهیزات یک استراتژی کلیدی و ضروری برای ماست. وابستگی به تأمین قطعات از خارج از کشور، به ویژه با توجه به محدودیت‌ها و تأخیرهای احتمالی، ریسک بزرگی برای پایداری عملیات مترو ایجاد می‌کند. بنابراین، با بسیج توان مهندسی داخلی و همکاری با شرکت‌های دانش‌بنیان و صنعتی داخل استان و کشور، گام‌های بلندی برداشته‌ایم. تا کنون موفق به طراحی و ساخت داخلی بیش از ۴۰۴ قطعه و تجهیز تخصصی در پنج حوزه اصلی بخش ناوگان، بخش تأمین توان (برق)، تأسیسات، خط و ابنیه، سیگنالینگ و مخابرات است.

علاوه بر این، ما موفق به بازسازی کامل دریل‌های سنگین ریلی مورد نیاز برای تعمیرات خط شده‌ایم و

فهمیم، حمایت مدیران شهری و تلاش بی‌وقفه همکاران مادر بخش‌های مختلف امکان‌پذیر نبود.

به عنوان روابط عمومی و بین‌المللی شرکت بهره‌برداری قطار شهری مشهد، ضمن گرامیداشت این سالروز ارزشمند، مراتب قدردانی خود را از همه همکاران پرتلاش، مدیران پیشین و کنونی و همه کسانی که در شکل‌گیری و تداوم این دستاورد شهری نقش داشته‌اند، اعلام می‌دارم.

امید است بانگاه رو به آینده، بهره‌گیری از تجربیات گذشته و توسعه همکاری‌های ملی و بین‌المللی، شاهد نقش آفرینی هرچه پررنگ‌تر مترو در ارتقای کیفیت زندگی شهروندان مشهد مقدس باشیم. پانزدهمین سالگرد بهره‌برداری مترو، فرصتی برای افتخار به گذشته و تعهدی دوباره برای ساختن آینده‌ای بهتر است.

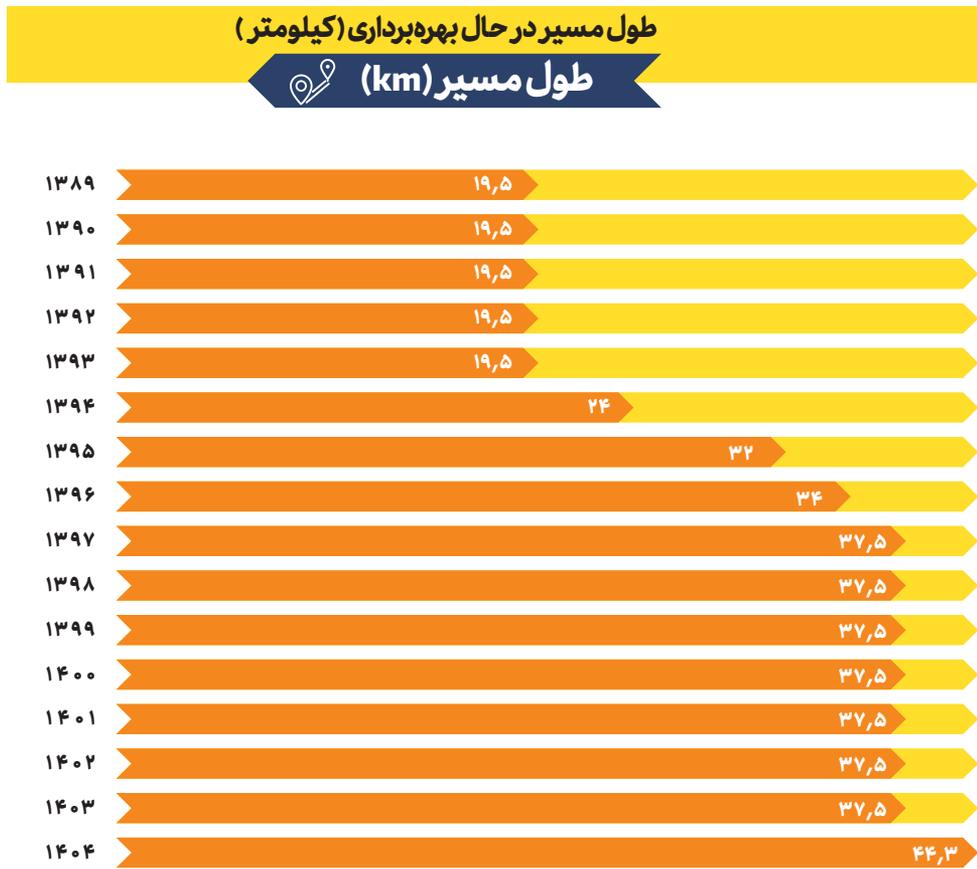
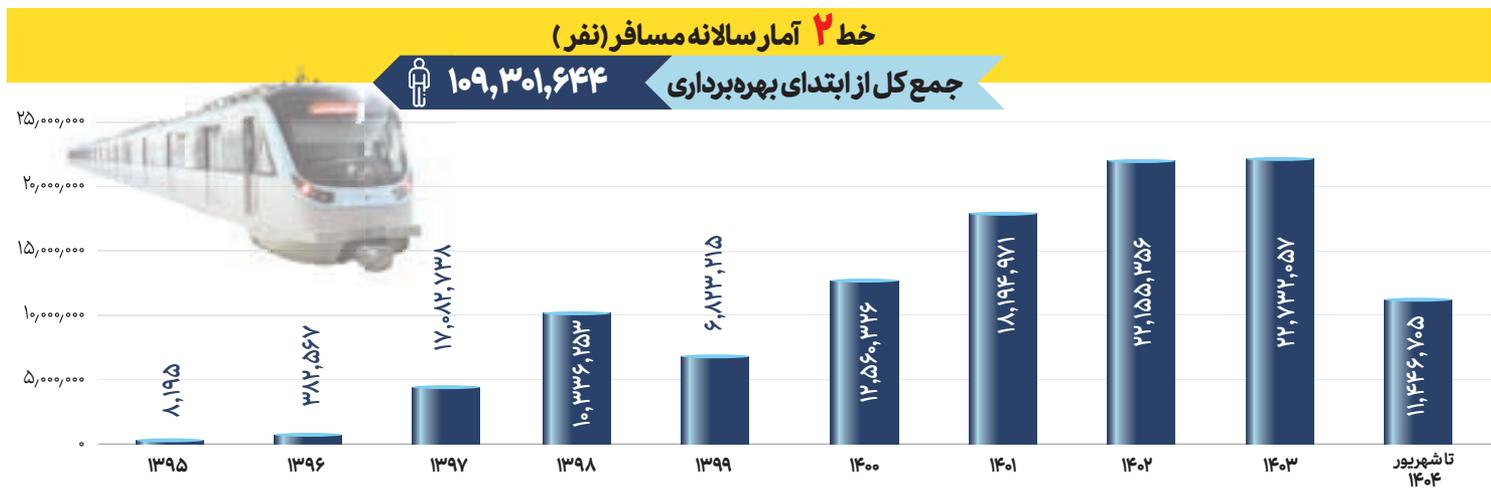
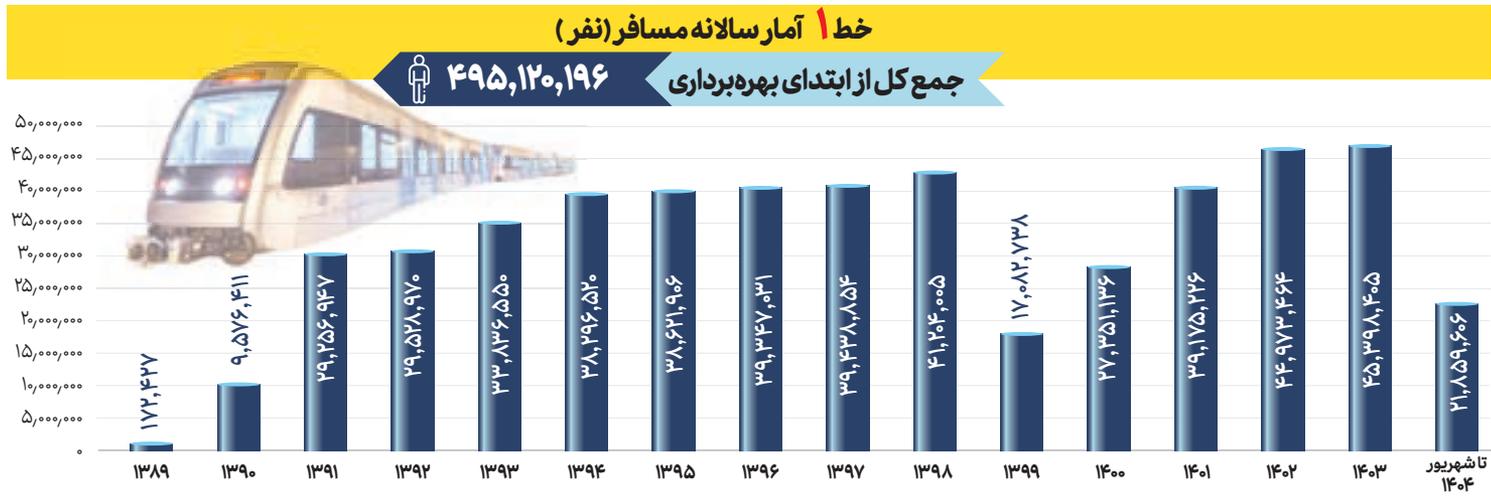


از روزی که متروی مشهد، به عنوان یکی از زیرساخت‌های حیاتی حمل و نقل شهری، حرکت خود را در مسیر خدمت‌رسانی به شهروندان و زائران بارگاه منور رضوی آغاز کرد، پانزده سال می‌گذرد. امروز مترو دیگر صرفاً یک وسیله حمل و نقل نیست، بلکه نمادی از توسعه پایدار، نظم شهری، کاهش آلودگی و احترام به وقت و آسایش مردم است.

در این پانزده سال، شرکت بهره‌برداری قطار شهری مشهد با اتکا به تخصص نیروهای متعهد و تلاش شبانه‌روزی کارکنان خود، کوشیده است تا ایمنی، کیفیت خدمات و رضایت‌مندی مسافران را در بالاترین سطح ممکن حفظ کند. بی‌تردید، این مسیر بدون همراهی شهروندان

## سید مجتبی میرنجاتی اداره روابط عمومی و امور بین‌الملل:

# نقش متروی مشهد در ارتقای کیفیت زندگی شهری



## مدیران عامل شرکت بهره‌برداری قطار شهری

 <b>مهندس</b> <b>قاسم طاهری</b> ۱۳۹۲/۱۲/۱۳ ۱۳۹۶/۱۲/۸	 <b>مهندس</b> <b>ابوالفضل میرزایی</b> ۱۳۹۲/۳/۵ ۱۳۹۲/۱۲/۱۲	 <b>مهندس</b> <b>مسعود بیژنی اول</b> ۱۳۹۰/۹/۱ ۱۳۹۲/۳/۴	 <b>مهندس</b> <b>غلامرضا رجب‌نژاد</b> ۱۳۹۰/۲/۲۸ ۱۳۹۰/۹/۱
 <b>مهندس</b> <b>وحید مبین مقدم</b> ۱۳۹۶/۱۲/۹ ۱۴۰۱/۸/۱۱	 <b>مهندس</b> <b>مجتبی زمانیان وحیدی</b> ۱۴۰۱/۸/۱۲ ۱۴۰۲/۲/۱	 <b>دکتر</b> <b>بهرام نکاحی</b> ۱۴۰۲/۷/۱ ۱۴۰۳/۱۰/۱	 <b>دکتر</b> <b>داوود همتیان</b> ۱۴۰۳/۱۰/۱ تاکنون

## مدیران عامل ساخت قطار شهری

 <b>مهندس</b> <b>غلامرضا رجب‌نژاد</b> ۱۳۹۰/۲/۲۸ ۱۳۹۰/۹/۱	 <b>مهندس</b> <b>هوشنگ خندان‌دل</b> ۱۳۸۸/۱۱/۲۷ ۱۳۹۰/۲/۲۸	 <b>مهندس</b> <b>سید محسن شوشتری</b> ۱۳۷۷/۵/۱ ۱۳۸۷/۱۱/۱۲	 <b>مهندس</b> <b>محسن خوبان</b> ۱۳۷۴/۱۲/۲۰ ۱۳۷۷/۴/۳۱
 <b>مهندس</b> <b>مسعود بیژنی اول</b> ۱۳۹۰/۹/۱ ۱۳۹۲/۱۱/۱۶	 <b>مهندس</b> <b>ابوالفضل میرزایی</b> ۱۳۹۲/۱۱/۱۷ ۱۳۹۳/۱۰/۳	 <b>مهندس</b> <b>کیانوش کیامرز</b> از ۱۳۹۳/۱۰/۳ تاکنون	

## چشم‌انداز، مأموریت و اهداف

<b>مأموریت</b> ارائه خدمات ایمن، با کیفیت و پایدار در حمل و نقل ریلی درون شهری به زائرین و مجاورین	<b>اهداف کلان</b>	<b>چشم‌انداز</b> بهترین بهره‌بردار قطار شهری کشور در کلاس جهانی
افزایش رضایت ذی‌نفعان افزایش کیفیت خدمات افزایش ایمنی و امنیت خدمات	افزایش بهره‌وری ماشین‌آلات و تجهیزات و ارائه خدمات پایدار پوشش هزینه‌ها با درآمدهای پایدار	